

HOE WERKT

DIT SPEL?

DAT HANGT ERVAN AF OF JE EEN KIND OF EEN VOLWASSENE BENT. 😊

UITLEG VOOR KINDEREN

In deze speldoos vind je 45 tekenopdrachten rond 45 verschillende onderwerpen om over na te denken. De opdrachten kun je alleen doen of samen met andere kinderen.

Als je alleen bent, lees dan de tekenopdracht en ga aan de slag. Als je klaar bent met tekenen, kun je de vragen en de uitspraken van andere kinderen bekijken. Die zetten je ongetwijfeld aan het denken.

Je ideeën kun je bijvoorbeeld 's avonds tijdens het eten tegen je vader of moeder of je broer of zus vertellen. Wie weet denken zij er wel heel anders over. Zo krijg je bijzondere gesprekken aan tafel!

Als je het spel met vrienden speelt, bespreek dan na het tekenen samen de vragen en uitspraken van andere kinderen. Zijn jullie het met ze eens?

UITLEG VOOR VOLWASSEN BEGELEIDERS

(leerkrachten, pedagogisch medewerkers, ouders, etc.)

'Als je alle gedachten van alle mensen bij elkaar zou stoppen, dan zou je de waarheid vinden,' denkt Dries van 11.

Mooi gezegd, want eigenlijk is dat precies wat er gebeurt als je samen over een onderwerp nadenkt. Je stopt verschillende gedachten bij elkaar om tot een beter antwoord te komen dan de woordenboekdefinitie.

Bij het verzamelen van al die gedachten kun je heel goed tekeningen gebruiken, omdat tekenen voor kinderen een natuurlijke manier is om hun ideeën op papier te zetten. Daarom vind je in deze speldoos 45 tekenopdrachten rond 45 verschillende thema's om samen over na te denken.

START MET DE TEKENOPDRACHT

Je start met het geven van de tekenopdracht. Door deze opdracht worden de kinderen al aan het denken gezet over het thema. Want hoe maak je bijvoorbeeld een tekening van nergens? Of hoe ziet een natuurlijke stad eruit?

De tekening hoeft trouwens geen uitgebreid kunstwerk te zijn. Soms volstaat een lijn of een vorm. Het gaat erom dat het een verbeelding van een idee is.

Kinderen kunnen deze opdracht in hun eentje maken. Als je met een groep kinderen werkt, kun je de kinderen de mogelijkheid geven om eerst te brainstormen in een klein groepje of met hun werkmaatje.

FILOSOFISCH GESPREK NA HET TEKENEN

Bekijk de tekeningen gezamenlijk zodra ze af zijn. Wat vertellen de verschillende tekeningen over het onderwerp? Laat een aantal kinderen uitleggen wat ze hebben getekend en wat het idee daarachter was.

Stimuleer de kinderen om op elkaar te reageren en elkaar te bevragen. Dit kun je bijvoorbeeld doen met dit soort vragen:

- Is dit idee voor iedereen duidelijk?
- Wie heeft nog iets toe te voegen aan dit idee?
- Wie wil op dit idee reageren?

DENKVRAGEN

Na het bespreken van de tekeningen kun je nog verder filosoferen. Maak daarbij gebruik van de zes denkvragen die bij de tekenopdracht staan.

Deze vragen voldoen misschien niet altijd aan wat je geleerd hebt over wat 'goede vragen' zijn. Er zitten bijvoorbeeld gesloten vragen tussen. Toch zijn die soms handig omdat ze alle denkers uitnodigen meteen een standpunt in te nemen of een keuze te maken. Sommige vragen zijn zelfs suggestief. Het voordeel daarvan is dat ze eerder een reactie uitlokken omdat ze bijvoorbeeld verontwaardiging of juist bijval oproepen.

De vragen zijn dus zo ontworpen dat ze zoveel mogelijk reacties en interacties uitlokken en zoveel mogelijk invalshoeken creëren.

CITATEN VAN KINDEREN

Naast de vragen staan enkele citaten van kinderen. Ook deze kun je gebruiken bij het onderzoeken van het thema. Wat zou diegene met de uitspraak bedoelen? Kan de uitspraak waar zijn? Ben je het met de uitspraak eens? Waarom wel of waarom niet?

HOE ZORG JE DAT HET GESPREK FILOSOFISCH WORDT?

Denktekenen zet aan tot filosoferen. Daarbij gaat het om het denken van de kinderen en om hun eigen ideeën en standpunten. Die komen het beste tot uiting als jij als volwassene begeleider niet zelf je mening geeft. Wees ook voorzichtig met het geven van complimenten, want daarmee geef je vaak onbewust je voorkeuren aan. Het enige wat jij als begeleider mag doen, is vragen stellen en beurten geven. Je hebt eigenlijk de rol van een objectieve voorzitter.

Het is belangrijk dat de kinderen steeds argumenten geven bij hun antwoorden. Leer ze daarom aan om ook op gesloten vragen altijd een antwoord te geven in de vorm van een zin met woorden als 'want' of 'omdat'.

Dus bijvoorbeeld:

Ja, want...

Nee, omdat...

Dit kun je aanmoedigen door te zeggen:

Kun je dat uitleggen?

Wat is jouw reden daarvoor?

Vertel er eens meer over.

Je kunt vervolgens het redeneren nog stimuleren met doorvraagvragen als:

- Hoe weet je dat?
- Wie bepaalt dat?
- Zou het ook anders kunnen zitten?
- Is dat altijd zo?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Bestaat daar een regel voor?

LEES EVENTUEEL TER VOORBEREIDING
EERST DE GRATIS MINI-CURSUS FILOSOFEREN
MET KINDEREN OP WWW.FILOSOVAARDIG.NL.
GA DAARVOOR NAAR:

WWW.FILOSOVAARDIG.NL/MINI-CURSUS

HET IDEE ACHTER DENKTEKENEN

Het maken van een tekening blijkt een goede start voor een filosofisch denkgesprek te zijn. Tekenen heeft namelijk vier voordelen.

IEDEREEN DENKT MEE

Ten eerste zorgt de tekenopdracht ervoor dat alle kinderen tijdens het maken van de tekenopdracht in rust over het thema nadenken. Omdat de kinderen iets moeten doen, moeten ze wel meedenken over het onderwerp. Terwijl je in een kringgesprek ongemerkt met andere dingen bezig kunt zijn.

IEDERS IDEE TELT MEE

Tekenen kan kinderen helpen om hun ideeën op papier te zetten. Niet iedereen is verbaal even sterk. Door eerst te tekenen, kan elk kind een begin maken met het laten zien van zijn of haar ideeën. Zo tellen kinderen die in een groepsgesprek niet zoveel durven te zeggen ook mee. Misschien durven ze zelfs wel wat te vertellen, nu ze eerst rustig zelf hebben kunnen nadenken.

HET ONBEWUSTE DOET MEE

Tijdens het tekenen denk je op een andere manier dan tijdens een gesprek. Als je tekent, werken de rationele linker- en de creatieve rechterhersenhelft samen. Het 'wijze onbewuste' doet dan ook mee.

Ons brein wordt dagelijks gevuld met verhalen en beelden om ons heen. Denk aan collectieve symbolen, metaforen, vergelijkingen en archetypen. Deze spelen niet altijd bewust een rol in ons denken, maar komen wel vaak naar buiten als je een creatieve opdracht krijgt. En dan blijken ze soms reuze interessant en inzichtgevend te zijn.

DE BETROKKENHEID NEEMT TOE

Juist bij een filosofisch gesprek is betrokkenheid van de kinderen heel belangrijk. De meeste kinderen houden van tekenen en de opdrachten zorgen ervoor dat iedereen al heeft nagedacht over het onderwerp, waardoor de betrokkenheid in het gesprek enorm toeneemt.

MOET JE DENKTEKENEN IN EEN GROEP?

Je kunt in een groep gaan denktekenen, maar dat hoeft niet. Kinderen kunnen ook in hun eentje met de opdrachten aan de gang. Of je gaat lekker in kleine groepjes denktekenen, bijvoorbeeld met je eigen gezin.

LAAT ALS EEN KIND NIET VAN TEKENEN HOUDT?

Mocht je een kind hebben dat niet graag tekent, benadruk dan dat het om het weergeven van ideeën gaat. Het hoeven geen kunstwerken te worden. Soms volstaat een lijn of een stip om een idee weer te geven.

Lukt het dan nog steeds niet, dan kun je altijd nog de vrijheid geven om alleen wat steekwoorden op te schrijven. Maar wees met deze vrijheid voorzichtig. Het kan ervoor zorgen dat meer kinderen ineens niet meer willen tekenen.

6 TEKENTIPS VAN ILLUSTRATOR PIETER

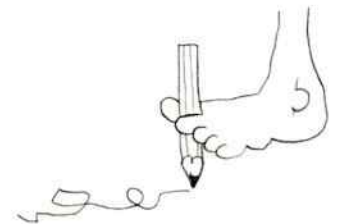
TIP 1

WEES NIET BANG OM HET 'FOUT' TE DOEN. DOE ALSOF JE EEN ONDERZOEKER BENT DIE ZOEKT NAAR DE JUISTE VORM. MAAK JE TOCH EEN FOUTJE? TEKEN ER GEWOON OVERHEEN MET EEN ANDERE KLEUR OF TEKEN HET NOG EEN KEER.

TIP 2

TEKEN MET IETS ANDERS: MET JE MOND, JE VOET OF DE ARM VAN IEMAND ANDERS.

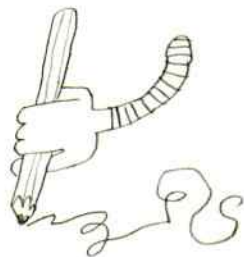
TIP 3

TEKEN MET MAKKELIJKE VORMEN.

TIP 4

JE MAG JE POTLOOD VASTHOUDEN ZOALS HET VOOR JOU HET FIJNST VOELT OM TE TEKENEN. PROBEER DAAROM JE POTLOOD EENS OP EEN ANDERE MANIER VAST TE HOUDEN DAN JE GELEERD HEBT.

TIP 5

DOE EEN BEETJE ANDERS DAN ANDERS EN: TEKEN MET MAAR ÉÉN OF TWEE KLEUREN, OF TEKEN ALLEEN DE SCHADUW, OF TEKEN HEEL GROOT ÉN HEEL KLEIN.

TIP 6

warm

LEG DE LAT NIET TE HOOG: SOMS KAN EEN BOLLETJE OF EEN KRONKELLIJN GENOEG ZIJN OM JOUW IDEE TE LATEN ZIEN.

